

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkas-utca 78. sz. alatt gr. BÄNFEL-
ház emeletén.Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
Ára évfolyamra 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhastós sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor
5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.
A „nyilvántartás”-i cikkek sora után 20 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás.

A jövő hó 1-jén lapunk új évi folyama vevén kezdetét, a tisztelt előfizetőket fölkérjük az előfizetési összegnek kiadó hivatalunkhoz (Stein János közép-utcai könyvkereskedésébe) mielőbbi szíves beküldésére, hogy a lap pontos szétküldésében hiány ne történjék.

Lapunk előfizetési ára:

Egészévre	12 ft.
Félévre	6 „
Évfolyamra	3 „
Egy hóra	1 „

Osztározás Papiu Ilarianu röpirata ellen.

VII.

(D) Ezen cikksorozatunk célja volt a Papiu ur daco-román irányú röpiratában nemzetünk ellen felhozott invectivák, s ráfogások alaptalanságának kimutatása mellett, magának a röpirat alapeszméjének jogosulatlanságát s képtelenségét kimutatni.

A mint észrevételeink során kimutattuk három fontos érdeke van, a mely ezen daco-román tervezeteknek útját állja:

Egyik azon nemzetiségek egyensúlyának érdeke, melyek a havasoktól gyűrűként körbezárt, és egy kiegészített stratégiai területet képező erdélyi területet lakják és birják.

A magyarországi részeknek visszakeblése után az erdélyi területen lélekszám szerint is a magyar, székely és szász elem egyensúlyban áll a román elemmel, és így soha egyik nemzetiség is a másik felett jogsértő praeponderantiát nem gyakorolhat; míg ha a Tiszáig Erdély előtt elnyúló pályán lakó egy milliónyi létszámú oláhság Erdélyhez csatoltnak törvénykezéssel és közigazgatásilag, egyszersmind visszalökve Erdély oly országos autonómiába, a minőt 1848 előtt birt; kérdést sem szenved, hogy az így szinte két millióra menő román elem tökéletesen praedominálna a 8—900,000 ezerre menő székely, magyar és szász elemén. Ekkor a törvényhozásban kormányélén abszolút erőben s többségben lenne oly elem, mely nemzetisége sulypontját a birodalom határain kívül látja, s melynek könnyen első és utolsó óhajta lehetne a Tiszától a Duna-torkolatig egy egyesített Romániát alkotni. E vágy ha ma még csak Papiu ur álmaiban létezik is, de egy így alakult Erdélyben egy ily túlsúly elem erőszaka, és nemzetiségi háttérrel átoltanak e vágyakat az összes nemzetiség szívébe, s a közös birodalom határszéli részeit folytonos küzdelem, harc és forrongás színterévé változtatnák.

Ha azt mondanák ez észrevételre, hogy stratégiai érdekeket egy nemzetiséget egymástól így szétszakítani, két közigazgatási, két törvényhozási területre nem szabad, erre azt feleljük: igaz; de éppen úgy nem szabad a székelyföldi és a tiszamenti magyarságot két külön területen két felé szakítani. Az 1848-i intézmény ezen abnormitást szüntette meg, midőn egy közös parlamentbe hívta meg a királyság összes népeit, oly parlamentbe, hol hat hét millió magyar népesség képviselése, hat hét millió nem magyar népesség képviselével alkot egy közös törvényhozást, és a hol e szerint a magyar és nem magyar elem egyensúlya teljesen biztosítva van, — éppen úgy a mint tartományilag Erdély jelenlegi területén biztosítva van a nyolczszáz ezernyi nem román (magyar, székely és szász) elem egyensúlya szemben a kilencszáz ezernyi románval.

Tehát Erdély többi népeinek egyensúlya úgy állván a mostani határok közt a román nép létszámához, mint az összes magyar királyság többi népeinek egyensúlya a magyar nemzetiségéhez; csak két lehetőség áll Erdély előtt: vagy külön tartománynak maradnia mostani határai közt, vagy a jog-

folytonosság terén maradva elfogadnia az 1848-diki állapotot, a mely leginkább éppen a román és magyar elemnek áll érdekében, míg a szászoknak szintén nem árt, mert a magyar királyság ura az osztrák dynastia, mely e kis némettelepet bizonyára mindig védeni fogja igazságos jogiban.

Második érdek, mely Papiu ur terveinek útját állja Magyarországnak az ausztriai császárok, mint magyar királyok esküje; és a mostani uralkodó felségnek october 20-kán adott szava által is biztosított integritása.

Magyarország már stratégiai szempontokból sem engedheti meg azt, hogy oly ország alakíttassék melléje és beléje, mely másfél milliónyi népességgel csap le a határszéli hegyek alatt a Tiszapartjáiig, és hegyvidékeinek hátterével nemzetiségi összeköttetésben állván a Duna-torkolat vidékének lakóival, s hitágazati összeköttetésben az éjszakra mögötte lakó óriás orosz birodalommal, kimeríthetetlen pandora szellenezéjévé válhassék a magyar ronaszagra szétárasztható harc furciájánál. Egy ily alakulás gyilkot verne Magyarországot szívébe, és midőn minden katonai és diplomatikai tekintély igazolja azt, hogy az ausztriai birodalom stratégiai és diplomatiái központja Buda-Pest, világosan látható, hogy ily átalakítás gyilkot verne egyszersmind az összes ausztriai birodalom szívébe. Következésképp ily átalakítást Magyarország meg nem tűrne, Ausztria meg nem engedne; sőt ha külsőleg lépnek föl valaha e daco-román álom valósítása végett Magyarország és a közösbirodalom minden orszárai élethalálra ellentállanak.

De nem engedhet meg ilyterveket jogi szempontból sem Magyarország, s em a dynastia, mely a magyar királyságot, mint olynt bírja örökösödési joga szerint, s melynek irányában történelmi jogát új és kényszerű szervezések bizonyítatlan jövőjére soha sem fogja fektetni. A királyok megesküdtek a magyar királyság épségének védelmére, ő felsége Ferencz József császár is szavazta ezen jog mellett, soha e királyságból egy új Románországot, törvényhozás vagy a souverain hatalmi szava által kikerekíteni nem fognak, ilyesmicsak nagy európai válság s az osztrák és magyarbirodalom szétrobbantása által történhetik. E két egy és egy dynastia sceptruma alatt álló birodalom explosioja pedig akkora romokat kárynna szét, melyek a kis és fejletlen oláh népet is eltemetnék.

Harmadik érdek, mely Papiu álmainak ellentáll a közös osztrák birodalom érdeke.

Főlemlítettük többször, hogy az osztrák nagyhatalom erős sulypontja Buda-Pest, föl, hogy a magyar királyság vegyes népekből álló területét e központból, tehát csak is a magyar királyság autonómiája által lehet kormányozni s centrifugál érdekeit összetartani felfejtettük, hogy e királyság háttérében szükség van Ausztriának oly pontokra, honnan ezen magyar autonomia lehető tulhajtásait ellenőrizze; és e szerint a magyar királyság autonóm erejének kelet határvonala a székelyföld, s Ausztria ellenörködésnek keleti álláspontja Galliczia Bukovina s lehetne alaha Moldva-Oláhsország. Nem hihetjük ennél fogva, hogy Ausztria valaha egy összevont román elemmel parálisalja a székelyföld határvéd erejét, hogy egy nagy román tavat állítana ide, mely midőn a sikely bérceken átnőne elborítaná Bukovínát s bizonytalán érintkezne az egyhítt orosz néptengerrel, teljesen amalgamálnék a mostani Romániával.

Ki tagadhatja meg, hogy ekkor Ausztria előbb utóbb elvesztené azonkeleti állás pontját, honnan most a magyar király függetlenségi törekvéseit, mint szilárd háttéri álláspontból ellenőrizi. Elveszteni azon buda-pesti sulypontot honnan egyedül tarthatja össze birodalma keleti részének szétgravitáló elemeit.

Ily jövő lehetőségét az osztrák diplomácia nem fogja elköszíteni, s új birodalom magvát nem fogja elvetni a tiszai telet és Bukovina annexioja által.

Bármit terveljenek, s kisértgessenek időszakonként, a ki az osztrák közösbirodalom benső körülményeit mélyebben észli, meggyőződik, hogy

úgy politikai, mint stratégiai szempontokból e birodalom csak a magyar és osztrák dualismus alapján volt és lehet kormányozható, minden másszerű tervek érvényesítése egyaránt feloszlásra vezet.

Befejezzük ezennel értekezésünket, midőn felhozott érveink által a magyar nemzet álláspontjának biztonságát bemutattuk, reméljük, hogy román testvéreink is átlátják, hogy nemzetiségi erejüket, csak azon jogalapokon fejthetik ki, melyek mintek a magyar királysággal, s általa és vele együtt az osztrák császári nagyhatalommal összekapcsolnak; belátják, hogy a történelem és jog kijelölték a nemzetiségek fejlődésének és nagyságának határvonalait, medret ásott minden nemzetiségé magának az idő folyamában, melynek partjai közt biztosan haladhat a cél felé; de ha lázas eszme, forrongás miatt medrért elhagyja, féktelen áradatainak ujjabb-ujabb iránya által örökre elvesztheti e medret és utat nem verhetve posványokra oszlik szét, s szárad fel a nap melegén. És köd lesz belőle, köd és felleg, ott végezvén pályáját, a hol kezdette építeni légvárát.

Az erd. muzeum évi közgyűlése okmányai.

Hivatalos jelentés

az erdélyi muzeum-egylet 1862 nov. 24-dik és 25-ik napjain tartott közgyűléséről.

(Folytatás.)

Az első napi ülés jegyzőkönyvének felolvasása és bitelesítése után előadtnak a választmány indítványai a tőkésítés és az egyesek indítványainak miként tárgyalására nézve. A két indítvány közül egy se adott hosszabb vitatkozásra alkalmat, hanem mind a két javaslat csaknem változatlanul elfogadtatván, a muzeum-egylet törvénykönyve következő szabályokkal gyarapodott.

I. Szabály: egy muzeumi tartalék tőke alakítására.
1. §. Az erdélyi muzeum-egylet az általa létre jött muzeum jövőbeli biztosítása és állandósítása tekintetéből egy tartaléktőkéket alakít, a mely az egylet alapítókéjéből merőben elkülönítve „építési és tartaléktőke” név alatt külön fog kezeltetni, és a melyről a kezelésével megbízott tisztviselők külön számadást is fognak vinni.

2. §. E tartaléktőkébe első alapul letétezik az egyletnek már meglevő és kamatra ki is adott kétszáz db cs. k. valószínűs aranya.

3. §. E tartaléktőké nevelésére jövőben beléje foly:
a) a már kiadott aranytőkébeli összegek egész kamataja,
b) mindazok az adományok, a melyek ezen arany-pénzben jönnek be, a mennyiben az adományozók világosan nem szánják más célra.

c) mindazok az összegek, a melyek 1862. dec. 1-től fogva mint egyszer mindenkorra adott adományok folynak az egyleti pénztárba.

d) minden év végével az egylet folyó jövedelmeiből a folyó költségek fedezése után fennmaradó fölöslegnek egy aránylagos és mindannyiszor a körülményekhez képest a választmánytól meghatározandó része.

4. §. E tartaléktőké mindig valódi cs. k. aranyokban kezelendő és ezért:

a) a 3. §. c) és d) pontjaiban említett összegeket mindannyiszor valódi aranyra kell változtatni, és így csatolni a tartaléktőkéhez;

b) a tartaléktőkéből kiadott kölcsönök csak oly feltétellel adtnak ki, hogy a kölcsönvevő mind a tőkét, mind pedig a kamatot mindig csak valószínűs aranyban fizesse. Ha netalán a kamatfizetésnél oly különbségek állanak elő, a melyek nem tesznek egy egész aranyat, ezek, de csak is ezek ezüstben is elfogadtatnak;

d) a tartaléktőkéből vitt számadás csak valódi aranyokban és aranytörtekben vitétik.

5. §. A tartaléktőkéből a választmány csak éghetetlen ingatlanokból álló jelzálogra első helyen betáblázott költségre ad ki kölcsönt.

6. §. Az egylet rendes szükségére a tartaléktőké kamatai sem költhetők el, hanem a kamat mindig a tőkéhez csatolatik annak nevelésére.

7. §. E terv életbeléptetése és kivitele az igazgató választmány feladata.

II. Szabály: Az egyesek indítványainak miként tárgyalására.

1. §. Minden egyleti tagnak jogában áll az egylet ügyeit illetőleg, az alapszabályok határai között, közgyűlésen, vagy ezenkívül indítványt tenni.

E végre az olvasó-szobába állandó „indítványok könyve”, melybe az indítványozó tag bejegyzi, vagy más tag által bejegyezteti indítványát, az idokokat is röviden előadva.

E kívül még tehetni indítványt az igazd. választmányhoz beadandó jelentés által, vagy a kolozsvári hírlapokban, külön cikkekben ily czim alatt: „Indítvány az erdélyi muzeum számára.” Az ily indítványokat az egyleti titkár vezeti be időnként az indítványok könyvébe. — A lapok útján tett

indítványokat kivéve minden más esetben szükséges, hogy az indítványozó tag magát megnevezze, különben tett indítványja tárgyalás alá nem vétetik.

2. §. A maga rendén tett indítványokat, kivétel nélkül, az igazg. választmány sor szerint tárgyalás alá veszi; azok közül azokról, melyek saját hatáskörébe esnek véglegesen határoz; azokat pedig, melyek a közgyűlés elébe tartoznak, véleménye kíséretében a közelebbi közgyűlés elébe terjeszti, és mint ilyet, a tárgysorozatba iktatja. (Folytatjuk).

Művészeti, dec. 23. 1862.

Ugy tudjuk a hírlapokból, miképp a magas pénzügy-ministerium által az erdélyi főkörmányszék földterhermentesítési osztálya mellé talán ellenőrködés végett, leküldött kincstári biztos Timan ur a napokban leérkezett helyét ezen osztályban elfoglalandó. Ez alkalmából nem lesz tán helyén kívüli tiszteletteljesen figyelmeztetni a földterhermentesítési osztály eddigi, főleg pedig újabbban leküldött kincstári közegeit, hogy mintán ő császári királyi apostoli felsége az 1854. június 21-dikén, ugy 1860. január 1-én kelt földterhermentesítési nyilatkozatában ezen kárpótlási ügyeknek leggyorsabban leendő keresztülvitelét halhatósan megparancsolni méltóztatott, igyekezzenek földbirtokos osztályunkra nézve ezen valóban életbevágó kérdést, nem a tapogatózó elmélet, hanem az életrevaló gyakorlat alapján lehető leggyorsabban valahára érvényre juttatni.

Hiszzen ha megmondjuk miképp főleg a végleges kárpótlások kiadását érdeklő igazolási bizottságoknak ezt illetőleg mily kevés teendőjük leendő, ugy okunk van remélni, miszerint ezen kárpótlásoknak folyóvá tétele, soká nem késbet. Gondolatunk szerint mintán a volt cs. k. földterhermentesítési bizottmány 1857-ben a 8 évi 75% kamatbátalálások folyóvá tétele mellett a kárpótlási tőkének utalványozására is reá ért, s e két ügy kezelése egyszerre fogantatott; tán szabad lehet binnünk, hogy kellő helyen ezen ügyeket kezelő hazánkiai sem fognak késni bonfui kötelességükből kifolyólag is, hogy ezen hosszú évekre nyúló kérdés valahára teljes és gyors megoldást nyerjen. Jutalmok azon öntudat leendő, hogy hazájuk irányában egy legfontosabb szolgálatot és kötelességet teljesítették.

W. A.

KÜLÖNFÉLÉK.

— (Necrolog.) Ungár Anna özvegy Székely József né, veterán színesznőnk nincs többé. Tegnapelőtt kísértük ki az örök nyugalom helyére élete 72-ik, özvegyisége 31-ik évében. A függöny — mint a gyászjelentés is mondja — végképpen legördült; az élet nagy tragoediájának el van jutva utolsó jelenete is és az annyiszor megkoszorozott művésznő most már nem kér jutalmul egyebet, mint koporsójára a hála egyetlen igaz könyvét, egy parányi helyet emlékének azok szívében, kik egykoron szerették! Oh hisz ez oly parányi jutalom egy élet szenvedéséért, — ki tudná a nemzet napszámosnéjától ezt megtagadni. A helybeli színészi kar szép, erős harmoniát rögözött a halottas báznál, a ravatalról lecsúgott takaró végeit a város szolgáktól színészek vették át; ők foglalták el, férfiak, nők vegyesen, a keservesek helyét a gyászszeker után kísérő nagyszámú sokaságtól s kocsis hosszú sorától; a sárnál is színészek, előtte mindvégig kedves pályatársai közül tartá egyik, a jeles Paulay gyönyörű beszédet, hő érzésből fakadt szavakkal

ecsetelvén az üdvözült életének főbb mozzanatait, művészi élvezet s fájdalomait, megemlítvén egyszerűsége fúfúrainak az agg művésznőről kegyes gondoskodását is az utóbbi évek alatt. Béke s a művészet-kedvelők s tisztelők hű emléke lengjen porai fölött.

— (Necrolog.) Cs. sztmihályi Sándor János maga s gyermekei nevében szomorúan jelenti neje nagyjait Lázár Emiliának hosszas betegség után e hó 22-kén történt halálát. Ez elhunyt porai rövid isteni tisztelet után e hó 25-kén helyezték el a m. kapusi családi temetkezőhelyre.

— Tegnap előtt adta Deckner Sarolta k. a. bucsu hangversenyt a magyar írói segélyegylet javára. Ha a k. a. egyénisége leendő választottjára azon batást teszi, a mit művésze a közönségre, ugy boldog lesz. Minél többször hallja magát, annál inkább tetszik. Viselete szerény és affectatio nélküli játéka tiszta, nyugodt és megható. A tegnapelőtti hangversenyen kiválólag kedvesen játszott egy magyar ábrándot Ridley Kihéltől és „Olaszhoz köszöntése Magyarországhoz” című gyönyörű szerzeményt Suppe Ferencztől, mely utóbbit Máfi Károly ural kettősen és nagy batással adták elé. — Nagy batást tett Gegenbauer zongora játéka Pongrácz zenekari kíséretében. Főlégesen volt néhány szép magyar dal e illendő zongora-mester által hangszerre alkalmazva, és gyönyörűen adták elé. Szépén szavalt Szöllősi Róza, szépen dalolt Tóthfalusi, jól zongorázott Iuber Gyula, a városi mikedvelők zene előadása is megható volt. Az egész hangverseny nagy tetszést aratott.

— Tisztelet közönségünk azon része előtt, ki több hazai lapot kíván járni, tán kedves dolgot teszünk, ha nagyobb lapjainkat politikai irányuk szerint ismertetjük.

Első helyet foglal „Pesti Napló” b. Kemény Zsigmond szerkesztése alatt, legerősebb írói tekintélyek közreműködésével. Az ellenártaktól ellene intézett támadásokra ritkán felel, nem távlati alkalmasság a politikai légkört tüzetes vitatásokra; mindamellett olykor a szerkesztő felfelé s erőteljesen véli álláspontját. E lap a bécsi journalistika előtt is a legnagyobb tekintélyben áll, szájas ellenfelei is gyakran eppa azért támadják meg: miért nem közli tüzetesen nézeteit a kiegyenlítés körül, s támadásait által elárulják, hogy minikinek tekintete e lapon flüg.

Az „Ország” Gregss szerkesztése alatt, kiadója és lelke Pomperi. Nagy érvenséggel szerkesztett nagy lap; szintén a „Pesti Napló” álláspontját tartja; csak hogy szerkesztője könnyű és elevő tollal beült az ellentáborba, s néha igen ügyesen odamodogat a bécsi lapoknak, s szépen védelmezi az ország alapjait. Erdélyt e lap kíséri a legnagyobb figyelemmel.

A „Magyar Sajtó” ez a szélsőbb ellenzék orgánga akart lenni; a mióta azonban ezen irányban nyílt nyilatkozat történt, az idők mérsékelt ellenzékének sem kedveztek, s így természetesen célját e lap sem érthette el; de a mit tehetett, azt megtette. A külföldet e lap kísérte legterjedelmesebben, s élekes levelezést folytat benne hazánk nagy regény írója. Mát e lap Jókai kezéről a Vajda János kezére megy át, s ny látszik szélső ellenzéknek is szélsőbb akarna lenni. Vajda programjában radical reformokat birakol. Gyökeres reformokat akar mielőtt restitúáltnak az, a min reformálni lehetne. Nem érti hogyan lettek most conservatív az ellenzék; nem éri azt, hogy az 1848-diki intézvényt kívánók mindannyian conserválni, s csak azoknak restitúciója után gondolhatni továbbhaladások s még radicalabb reformok! Vajda a hirdeti, hogy kiméletlen akar lenni, tehát a mint régi vers mondja:

„Rontom, botlom, haragom tetjére kiontom.”

A „Magyar Sajtó” egész szerkesztősége átköltözik a

„Hon” című új laphoz, mit Jókai szerkeszt, azon elvek szerint, a mint a „Magyar Sajtó” szerkeszté.

A „Sürgöny” hivatalos lap bécsi levelezője Ludasi szépen levelez bele, s főmunka társa, Kecskeméti erős dialecticaval ír. Szeretne kibékülni Ausztriával, és pedig ugy, hogy a kecskét is, a kaposztát is, a farkast is átvihesse a folyamom a nélkül, hogy egymást felfalják. Igen nagy tisztelője a provisorius hivatalnokoknak.

A „Hírnök” ellensége a felelős ministeriumnak és parlamentnek, a baza megmentőnek tekinti azokat, kik a provisoriumban hivatal vállaltak, olykor álláspontját sok észszel védi, azonban alapjait rendszerint nem osztatjuk. Mi lenne belőlünk, ha Ausztriának felelős ministeriuma lenne, mi pedig az 1848 előtti álláspontra létketnénk vissza?

Most indul meg a „Független” Kovács Lajos lapja, írják, hogy a magyar kormány fizeti, de ezt meghazudtoita; a „Pesti Hírnök” írja, hogy terjesztése hivatalosan bagyattott meg a megyéken — megiehet ez is gyanusítás. Kovács szép tollat Erdély ismeri. Ugy hisszük, hogy lapjában azon kiegyenlítő elveket fogja terjeszteni, miket röpiratában közre adott. Ő a magyar jogfolytonosság alapján akarja a magyar királyság autonómiáját a birodalmi egységgel kiegyenliteni. Mellette áll két szép tollú író: Kazinczy Gábor és Zichy Antal. Mielőtt a lap el nem kezd pályafutását, nem hozhatunk róla ítéletet.

A „Vezér” hetenkint kétszer megjelenő lap, szerkeszti gróf Maylat Kálmán, érzelgő, hosszadalmas cikkei után nevé mindig kompakt betűkkel nyomtatja ki, kérédik, hogy ő született törvényhozó. Ő állítja fel legelőbb a demociatiát felső, alsó és közép osztálylyal, s ugy látszik nem bánja: legyen minden más democetrata, csak ő maradjon született törvényhozó, vádolja az országgyűlést, de hogy ő mit akar? még nem tudhatjuk!

A „Jövő” hetenkint kétszer megjelenő lap; azt mondják róla, hogy radical democetratai lap akar lenni. Nem volt kora, hogy magát kellő nézeteiben kiitnethesse.

Ezek a Pesten megjelenő lapok, válaszsának közülük izléseik szerint olvasóink.

Az „Alföld” bukaresti levelezője írja, hogy Hol-lósy Kornelia az ottani színháznál „Lucia” szerepében lépett fel először roppant szánu közönség előtt. Jelen volt a herezegi pár is mindvégig, s a herezeg többször tapással is nyilvánítá magas meglegedését, a közönség pedig minden felvonás után báromszor hivta ki a magyar csalóányt. Ennél — ugymond a lev. — élvezeteseb este nem volt az itteni színház közönségnek, ugy, hogy midőn szétoszlottunk, a bojárak nem győzték köszönni Papa Nicolának a színház bérletjének, hogy Hollósynt az egész idényre szerencsés lőn megnyerni. Stéger szintén ott van. — Ugyan ezen levelező szerint Moldva-Oláhországban jelenleg két történelmi fűzet indult meg, egyik Jassziban „Din Moldova” cím alatt, kiadó-szerkesztője P. Hájdu. E lapnak, bármily nagy méltánylaltal szólnak róla a szakértők, egész Jassziban egy előfizetője van. Megfoghatatlan közöny. Másik folyóirat néz már több fűzetet adott ki saját költségén, de fájdalom! áldozata nem talál nemzetnél kellő elismerésre és tetleges pártfogásra, s e folyóirat is minden jelessége mellett bukás szélén áll. Bizony keserves lecke Papin urnak, ki azt követeli, hogy az oláh s románoknak nemcsak nemzetiességét, hanem műveltségét is egyes égon örökölté, míg a magyar barbár nép, mely nem örökölt sehonnan semmit. Nem is jó az a szerföltött nagy örökség; dőlőfőssé s végül neveltségessé teszi néha a legokosabb embert is; hát még az ábrándozót, ki nagy álmok után fut, a mik végre is csak álmok!

TÁRCZA.

AZ

ÉSZAKI FÉNY.

(Folytatás.)

A thea néni ke sápadt és mély érzelme-vihart tükröz, mondhatni kísérteties arc-kifejezéssel haladott sebesen Gáborhoz, megragadta kezét s sebesen az ablakhoz vonva az áttelnes hegyorom felé mutatott és szóla halk hangon, mely előadása folytán mind erősödött:

— Nézd gyermekem ama hegyesupján egy fekete keresztet látsz. Mögötte két a nap s én mindig arra nézek, midőn reggeli lakomat ilmondom. A hegy alatt csaknem lakomát virányos rétség terül el, midőn éppen a kereszt mögött felsült az első napugár s végig szalad a völgyen, a rét virágain rezgő millió harmatesöppből egy szivárvány ösvény vonul a kereszt felé. Az én életem képe ez. Így öntözöm én naponta hulló könnyeimmel életem nyomát sikerkeztemig. Lelkem napja Zováthy András volt. Felfogadtuk egymásnak, hogy a felülélő eljűn az elhunyt sírkészítjéhez. Mint a kelő nap meglátogatja ott a hegytetőn ama fekete keresztet, ugy jön el egykor elbujdosott férjem az én barna sírkésztemhez, s szemének égető sugára végig fut azon millió könyecsepen, mit bá-natomban érette hullaték. Eljűn ő, mert ő nem halt meg. Könyvem volt ő a szere-lemben, de szóadásaihoz szigoruan tartotta magát és elbujdosásakor megígérte nekem, hogy meg fogja írni, midőn végoraja közeledését érzi; ő nem halt meg, ő nem halhat meg hírem nélkül! Ki akarsz-e ragadni engem innen életem e társaképből... Hisz szí-veim szakadna meg, ha a fekete keresztet, a harmat ösvényét és a vigasztalásomra na-ponta hozzájuk eljűvő napot nem láthatnám.

Oh hinném akkor, hogy férjem em fog soha többé visszatérni.

— Ah a grófnő ábrándja és fidalma, s megtörhetlen szerelme és megbesátása, mily égető vád elbujdosott rokonnal ellen. Ha nem lett volna életében oly könnyelmű, sirjában meg kellene fordulnia enyi szenvedés sejtésére. En tisztelem a szv költészetét, hisz jó az, ha magában ábránd-ban, szenvedésben keresi az érző élek hit-tét vigasztalását; de e tájkép, mely itt el-terül, még fűnségesb alakban látató Zováthyfályn. Van egy külön álló ölakunk anyám ősi udvarán, mely nem áll a Hallayak keresete alatt. Ennek ablaka szinté keletre néz, virányos rét terül előtte a Küllülló kék habjaival átkigyzottan, fölötte szikás bérz, egy szikla élén fekete kereszt és ópen mö-götte két a nap. Jőjjen velem a grófnő. En is tudom szenvedni fogok Izidorért. Egy-mást vigasztalni fogjuk. Ön megírja, a leg-negyven éves. Oly társaságban, hol a szí-veket által szíve üdülést nyert, beteges ar-cza új életszint vált. Ha életben hiszi férjét, számíton arra a grófnő, hogy tüpött testi és lelki egészségekben fogadhassa egykor a visszatérőt. Azután a sors csapását nem kell tragoediává erőltetni, szíve a folytonos szen-vedés alatt elhervad és anyja nélkül hagyja ezt a szép kék szemű gyermeket, kit atyja már oly hitelen elhagyott. A mig élünk nem szabad az életről lemondani, ha a boldogság egy gyökerét kitepte a sors szívéből, ne pusztítsuk magunk ki a többi gyökért, mely még az élethez láncolhat.

— Elgondoltam mindezeket, midőn sze-repem lejátszása felett elmélkedve határoz-tam, szívem mélyebben szeretett, mint kellett volna, azt meg nem gyógyíthattam, és így az életnek minden egyéb érdeke reám nézve elveszett.

Ah kábult eszme-világomban fel-fel vil-lan néha egy kép, látom kis Frigyesem sá-padt alakját; de megtettem értem annyit, hogy jövője biztosra van a ferjem által i-

hagyott kétezer aranyat betettem a lakarék-pénztárába, hat évig nőtt a tőke, azon innen fedezi a tanítási költségeket e tőke kamatja, mig : kamat egyrésze mindig a tőkéhez csatolatik. Szűnődőken házammal mulatva kis Frigyesem, megtanulja a szegénységet s azon kevés reászálló vagyon által, melyről most mit em tud, még boldog lehet. Megnyug-tattam e hitben szívetem gyermekem sorsa felett s így csöndes öntudattal adtam át ma-gamát szenvedéseimnek.

— Nem elég az grófnő nem elég, a gyer-mek nevelésénél az anyát a taláros barátok vag a fehér nyakkendő professorki ki nem pótlják, nem az iskola rideg falai, egy he-lyeen vitt háztartás kedves megszokásait. Naysád tévontan jár, ábrándja túlmélt és ezcedélyének bomladoszásához fogja vezetni. Szorzu vagyok; mert igazat kell monda-ni. Nagysád mondta, „a nép gunyolja a le-lázott méltóságát.” Igen, a nép gunyolja ngsádót és gunyolja benne azon családi nevet, mely történeti emlékeiél fogva a bonfi sívét emeli és lelkesíti. En még a sors, a vzget ellen is kikelek, ha nagysád agyá-hu azon rögeszmét adta volna, hogy ily orsban kell élni, melyet a legnyomorubb araszt is kigunyol. A ki oly mélyen tudott zereitni mint a grófnő, annak szíve csak jó s nemes lehet, egy jó szívrnek nem szabad, hogy szándékosan keresett koldus-sorsának gunyját hagyja hátra gyermekére; egy ne-mes szívrnek nem szabad szenvedéseibe any-nyira elmerülni, hogy kivetkeztesse önmagát minden életrevalóságból is a társaskörök gunnyává és megvetésévé, s saját családja társadalmi nevének megszégénytelésévé álazza le életét. A grófnőnek azon évi hasonbér-ben, a mit Rinaldól kap, van annyi jövedel-me, a miből élelme kitelik korlátolt, de tiszta falusi háztartással; a mint megismerkedik anyámmal látni fogja, hogy egy szorgalmas nő mennyi aprópénzt képes beszerezni, a grófnő társuk lesz s megosztja a személyes szorgalom után nyert jövedelmet, melyből

ruházatja kitelik. Nem kívánom, hogy meg-pénztárába, hat évig nőtt a tőke, azon innen fedezi a tanítási költségeket e tőke kamatja, mig : kamat egyrésze mindig a tőkéhez csatolatik. Szűnődőken házammal mulatva kis Frigyesem, megtanulja a szegénységet s azon kevés reászálló vagyon által, melyről most mit em tud, még boldog lehet. Megnyug-tattam e hitben szívetem gyermekem sorsa felett s így csöndes öntudattal adtam át ma-gamát szenvedéseimnek.

— Szépen okoskodol — szolt a thea-né-nike — a nemes lélek és rábeszélő ész egy-aránt tükrözik szavaiban, de véled-e nemes szívi ücsém, hogy egy életet, melynek sa-ját balsorsa hitévé, vagy a mint ti vélték rögeszméjévé vált, kizagadhatsz megszokott folyamából? Gondolkoztam én azon, hogy szorgalom s ipar által lehetne több kényel-met s nagyobb tisztaságot szereznem; de mit használnék az? más leszek-e az által, visszatérítetheti-e az hozzám elbujdosott fér-jemet? És ha ő nincsen itt, mit árt nekem, ha arezom redői egymásra gyűlnek; mit árt nekem, ha butorom szövete rongyfoszlányok-ban lebeg szét; oh e terem nagy s e ké-nyelem is sok azon lakhoz és kényelemhez képest, a hová én kívánkozom. Egy né-gyszög-öl sir még tökéletesb nyugtot ad nekem.

(Folytatjuk.)

— Az erdélyi szász gazdasági-egylet közlekedtől rendkívüli gyűlést fog tartani.

Kedvelt költőnk Thaly Kálmán tisztelettel fölkér mindenkit, a kinek Bottyan János kurucz tábornoktól levelei volnának, hogy azokat másolatban a „Pesti Napló“ szerkesztőségéhez szíveskedjék beküldeni. Thaly e historiai szemléiség leveleit összegyűjtve, a híres kurucz tábornok élet-rajzával együtt szándékozik kiadni.

— A magyar tudományos akadémia dec. 22-diki ülésében érdekes tárgyalások folytak. Rosty Pál tartotta a székefogalóról értekezését Mexiko útszakiról, az ősei földjéről már-már egészen kiszorított, az európai bűn, förtelen és kegyetlenség által halálra üldözött szegény indus népfajról. A jelenvolt értekezést megjelenezték. — A titkok Benkő Karoly „Marosszék leírása“ című munkájáról szóló bírálatot olvasott fel; jelenti, hogy e jeles mű kiadását Marosszék alkotmányos képviselője elhatározta volt, de az alkotmányos rend felbomlásával ez elmaradt. Az Akadémia a mű kiadását az illető székek és városnak ajánlani fogja. — A történelmi osztályülés összes ülésé alakulván át, a titkoknak a helytartótanácsnak két intézkedését olvassa fel; egyikben Vambéri Armin által az Akademiához intézett bizonyos csomagolási tételt említi, mely csomag a trebisondi ügyvédségnél van továbbítás végett. — Xantus János két láda könyvet indított az Akadémia számára Bréma felé. Egyik láda az amerikai Egyesült Államok kormányának által kiadott rendkívüli érdeklő műveket tartalmaz, melyek könyvársai uton meg se kaphatók. — Szabolcsi Erosz numismaticai munkájának egy példányával kedveskedik, s azon tervvel lép fel, hogy a jeles hazafiak és honleányok számára a budai János-hegyen építtessék mauzóleum.

— Az Olaszteleken fölfedezett, s levelezőnk által „Simoni kutnak nevezett borvízforrás fölfedezésének geneti-séről“ egy értesítünk éppen Olasztelekről hozzánk intézett levélből, miképp dr. Simoni csak Benevolus auditor volt a lukaskői borvíz fölfedezésénél. Egy vasárnap ugyanis több-ben voltak együtt Olaszteleken ottani főbírtokos b. Rauber Nándornál, hol vita kerekedett az említett íregek közelet, többen azt kiégett értekezést állíták, míg b. Rauber vitatta, miképp azt borvíz volt, a mint a kőművelés tanúsítja, de még nagyobb erősséggel vitatta a báró azt, hogy szomszédos földjébe feltűnt a borvíz, s éppen szándoka régóta kiásatni a lukas követ, hogy földjéről a borvizet oda vegye. Elhatározták az ezt követő esztendőben végrehajtani a kiásatást, mikorra többekkel dr. Simoni is a helyszínen megjelent, hol a báró állításának igazsága tette bizonyossá. E szerint azon kutat nem dr. Simoni, hanem b. Rauber Nándor fedezte fel. Sum cuique.

Hazánk egyik vidékéről panaszolnak hozzánk egy adószedő durva és undorító bánásmódjáról, mely szerint ő többeket, kik időhaladékért hozzá járulnak, sértőleg Kossuth Lajoshoz utasít segítségért. Figyelmeztetjük értekezőinket, hogy ezen kedélyizgató hivatalnok ellen emeljenek okadatolt panaszt magasabb helyen. Meg vagyunk győződve, hogy az említett embert megajánlják arra, hogy Erdély jelenlegi orosz-ellenállásban. Ugyan a hivatalból írják, hogy elkobzott marhákat 6—8 frtért adat el, melyeknek piaci ára 40—50 frt; és pedig ez nem is magyar, hanem nagyobb részben oláh vidéken történik. A románokat így igen gyöngén készítik elő, ha ez értesítés csak-ugyan való.

— Szombathi Ignác, budai tanár „Gyorsírást“ című szak lapra hirdet előfizetést, mely lap kiváló figyelmet kíván fordítani a kezdő gyorsírókra, s az elméleti és gyakorlati fejtegetések által hatni kíván a gyorsírást terjesztésére, mint a minék a közéletben gyakori hasznát vehetni. E szaklap előfizetési ára egész évre 6 forint, fél évre 3 frt. Havonként háromszor jelenik meg.

— Thali Kálmán, ismert fiatal költő szerkesztése alatt „A nemzeti nagy képes újság“ című szépirodalmi s ismeretterjesztő új lap fog megjelenni, melyre az előfizetés szét van küldve. Adai fog életirásokat, beszédeket, verseket, uti rajzokat, ország- s nép-ismerető cikkeit, jeles honfiai s idegenek arcképeit, tájsképeket, történelmi és csataképeket és egy nagy műlapot II. Lajos király holtestének fölfedeztetését Cseleptak partján, Székely Bertalántól. Ezen lap minden vasárnap fog megjelenni, előfizetési ára egész évre 10 forint, fél évre 5 frt, a fél éves előfizetők ha a műlapot birni kívánják erre még egy forintot mellékeljenek, minthogy az előfizetési díjban azt csak az egész éves előfizetők kapják.

— „Vezér“ írja: A Pesten tartandó táncvigalmakra nézve. Az ifjúsági körökben azon dícséretes szándék nyilvánul, hogy e táncvigalmakban a költséges csillogás és fényűzés az öltözetben mellőztessék; ugy ezen tekintetből, mint szinte az eredetiség szempontjából az eddig divatos, igen költséges fényűző csizmák helyett sárga szattyán csizmák szándékoltnak divatba hozatni, melyek a mellett, hogy sokkal olcsóbbak (áruk csak 5—6 forint, holott a fényűző-csizmák ára 18—25 frt) sokkal tartósabbak és puha talpuknál fogva kényelmesebbek is, a mellett világos, különösen piros és búzavirág színű nadrághoz igen csinosan illenek.

Hogy a temetéseknél mily elővigyázattal kell eljárni, avó példánul szolgáljon egy szegény asszony, ki Szegeden 36 óráig volt kiterítve, s midőn a kórházba boncolás végett vittek, a mint az illetők a műtétet akarták fogni, a szegedi lap szerint, az asszony felébredt. Tehát 36 óráig a balálal azonos elaláságban volt.

— Ertesítés. A m. vásárhelyi jótékony nőegyletnek — a jövő év január 4-én, vasárnap, délután 2 órakor, a városi tanácsbáz nagyteremében — nagy gyűlés lesz; melyre minden nő, de különösen minden nőegyleti tag kötelességből kifolyólag megjelenni köreik. Tárgyai lesznek: a számadások és egész évi választmányi munkálatok megvizsgálása, új választmányi tagok és hivatalnokok választása. Ez alkalommal a nyugtatóványokat is minden nőegyleti tag szíveskedjék elhozni a végett, hogy az azokban hivatalozott számok után meggyőződnessék a felől: hogy adománya való-sággal a jövedelmi könyvbe beíratott. Továbbá felkérem azon t. nőegyleti tagok, kik még illetőségeiket nem fizették

be, hogy azt jelen hó december 31-ig befizetni szíveskedjenek; azok pedig kik új tagok kívánnak lenni: ez idő alatt irassák be neveiket, hogy a nemskára saját alá menő második évi „jelentés“ben híven közölhessen becses neveiket. — A beíratás alólított nőegyleti jegyzőnél történhetik, kinek lakása: tyúkszer-utca 233 szám alatt Győri Sámuel házában van, hol is a befizetett összevről rendszeres nyugta adatik. Maros-Vásárhelytől, december 18-án 1862.

Gróf Lázár Mórné m. k. Száva Farkas m. k. elnök. jegyző.

Nyilt köszönet.

A székely-udvarhelyi ev. ref. egyháznak eszerépfedelt templomát és toronyát egy f. évi jun. 15 én dühöngött vihar megrongálván, képtelen volt az egyház képviselői gyűlés mindkettőnek újrafedését gondoskodni. S midőn az első viszont eszerépfel, az utóbbit pedig cinkezett pléhvel fedetni elhatározták: az egyház kifogyhatlan buzgalma hívei, daczára annak, hogy a közelebb mult időben a nevelés és oktatásügy érdekében nem csekély áldozatot hoztak, és e mellett temérdek építkezést tettek, a jelenleg általánosan uralkodó pénzhiányt tekintve nem véve, vagyonaránylagosan felállított négy osztályzattal, önkéntesen rovatalt vetettek önmagukra, oly formán, hogy az 1-ső osztálybeliek 10 frtot, a 2-ik osztálybeliek 6 frtot, a 3-ik osztálybeliek 3 frtot, és a 4-ik osztálybeliek 1 frtot kötelesek o. értékben fizetni. Melyből azonban az építési költségek nem fedeztetvén: a keblő egyháztanács megbízásából én alólított e nemes városhoz, az ebben létező testületekhez és több itt lakók, de a rovatalt általánosan nem kötelezett hitorsosainkhoz adakozásra fölvívásokat küldöttem. E felhívásokra egyetlen egy testületől jött oly válasz, melyben a segély-nemnyújthatas van nyilvánítva. A többiek az egyház ügye iránti részvételüket a következő becses adományaikkal tanúsíták, u. m. Sz. Udvarhely városa adott 200 frt, a csizmadia czéh 100 frt, a talpérlő timár czéh 30 frt, a kalapos czéh 4 frt, a szijgyári czéh 10 frt, a fazécs czéh 5 frt, a mészáros czéh 5 frt, a kordovánkészítő czéh 4 frt, a szűcs czéh 10 frt, a szabó czéh 10 frt, a lakatos czéh 8 frtot o. értékben. Fogadják mindezen testületek Isten dícsőségére szentelt adományukért egyházzam há-lás köszönetét és azon őszinte óhajomat: virágozzanak soká a kézműipar fejlesztésére, s több istenes czéloknak is elő-mozdíthatására tegye képessé buzgalmaikat anyagi helyzetök folytonos gyarapodása!

Egyesek is adakoztak önként, még pedig törvény-széki ülnök t. Antal János ur 1 frt, nyugl. urb. tör. széki ülnök m. Benkő Ferenc 6 frt, Bodó Ferenc katolikus 1 frt, Csizmadia György, csizmadia segéd 2 frt, t. Demeter Domokos alügyész 1 frt, t. Kassai F. Sámuel törv. széki ülnök 5 frt, t. Kis Ferenc ref. igazgató tanár 10 frt, tek. Korondi Mózes ref. tanár 10 frt, t. Nagy Lajos t. széki ülnök 6 frt, nt. Magyarósi József ref. tanár 5 frt, mlgos Ugron Zsigmondné assz. 5 frt, Zöldágyi Anna hajadon 2 frt, gr. Toldy Katalin mlg. P. Horváth Dánielné 6 mlg. 6 frt, t. Szomorjai Lajos városi tanácsnok 2 frt, t. Kassai Pál 1 frt o. értékben.

Utóljára nem tehetem, hogy méltányló elismeréssel ne emeljem ki azon versenyző áldozatkésziséget, melylyel egy egyszerű felhívásra egy házam lelkes hűlgyei 264 osztr. frtot tőnek össze, s a melyben minden megkeresés nélkül több katolikus atyafiak is becses adományaikkal be-folytak avégre, hogy a toronygombja újra aranyoztathassék. Egyházzam lelkes hűlgyei! ti valóban méltó utódai vagytok ama hűlgyeknek, a kik 81 évvel ezelőtt saját adományaikkal készítették és aranyozták e gombot. És ti váro-som számos katolikus lakosai! a felekezetségi türelmet-lenség hogy köztűtök nem honol: ennek tevétek le szép bizonyítványát!

Szeretett hűveim, s polgártársaim! tisztelettel hajlok meg azért előttetek, a kiknél semmi közérzélra soha nem zörgettem sikertelenül, és a kik most is a nagyon terhelő és önkéntesen magatokra mért rovatalon kívül 700 osztrák forintnál többet ajándékoztok torony- és templomfedési költségek fedezésére. Nektek elég volt mindig a közbőria irán-nyuló czélunk csak megpendítése; és ti azt lángoló lelke-séggel karoltok fel mindannyiszor. Így nemes hevülé-kénységtől s áldozatkésziségtől, a midőn egyfelől meg-könnnyítetek rám nézve a szolgálatnak terhét, és gyönyörű-séggel várszólátok az én igámat: akkor egyszersmind saját egyházatok felvirágzását előmozdítván, a késő nemzedék há-lájára érdemesítetek magatokat. Eként ismervén titeket, csak azért imádkozom Istenhez, hogy őrizze és tartsa meg keblötöknek nemes buzgalma! Amen.

Baczoni Ádám,
sz. udvarhelyi ref. lelkész.

Nemzeti színház. Szombat, dec. 20-kán Albisi jutalmánál: „A csacska nők“ legújabb vígjáték, írta Dumanor, fordította Feleki Miklós. Itt először adatott. Merő csacska-ság minden magasabb műgény nélkül. Az előadás a kevés közönség daczára is élénk, kielégítő volt.

Vasárnap, dec. 21-kén „Az eleven-holt házaspár“, kar-zati közönségnek való.

Péntek, dec. 26-kán „Dobó Katica, vagy az egri szép napok“ eredeti történeti népszimű 4 felvonásban dalokkal, fegyver-gyakorlatokkal és táncozzal írta Tóth Kálmán, zenéjét Káldi Gyula. Nagy közönség, kivált a földszínen és karzaton. Szőlősi Rózsa mint Dobó Katica s takaros tűz-ről pattant kapitánya, Gyulai mint Homonnai uram, Katica nagybátyja s Albisi ennek fegyvernőke, azaz, kulacs-bor-dozója, meg Paulay mint Balassa Bálint, lantos, ugy szütné Boérné mint Gyalusné asszony, káplár Katica csapatjában derekasan ütöttek; a teljes élvezetből csak az hiányzott, hogy Komáromi Dobó szerepében a tordarai kirándulás miatt nélkülözünk kelle.

Szombat, dec. 27-kén Boérné asszony jutalmára „A házasság rokkantjai“, eleven vígjáték, csak színészeink nem voltak eléggé készen vele s hiányzott az őszavágás, a mi a vígjátékban főhívat. Rajz téli farsangon nyári fehér

nadrágban szerepelt. Reméljük a második előadás kerekede-bb, sikerültebb lesz. A vígjáték maga elég jó s a reper-toirt gazdagítja.

Vasárnap, dec. 28-kán „Szapári Péter vagy Budavár visszavétele“, történeti szimű 5 felvonásban írta Birchpfeifer Sarolta, fordította Komlóssy Ferencz, sikerült előadás, szép közönség a földszínen és a karzaton.

POLITIKAI HIRNOK.

— Bécs, dec. 23. (Ausztria és Montenegro. A szerb fegyverszállítás.) A „Presse“ írja: A bécsi kabinet állapont-ját a montenegrói kérdéssel szemben, már ismét egészen hamisan terjesztik elő egy idő óta némely, ugynevezett „jöl-értesítők“. Arról irtak egyebek közt, miszerint Ausztria azt kívánta a portától, hogy mondana le a katonai ut és erődök építéséről. Ezt pedig nem kívánta soha, hanem az osztrák internuntius utasított, hogy tanácsolná a portá-nak, miszerint a szerződési pontok gyakorlatba vételénél, lehető kiméletet tartson szem előtt, s azokat a legkisebb mértékre szállítsa le. Lemondást annival kevésbé kívánha-tott volna Ausztria a portától, minthogy a bécealkudozások folyama alatt, mind Omer basa, mind Miklós hg. részéről értesítve levén a feltételekről, mintegy helybenhagyásával kötetelt meg a béce. Az is érdekes, a mit a török külügy-minister Orosz- és Franciaország idevonatkozó tiltakozásaira válaszolt. A mint t. i. megállhatónak ismertett el azon né-zet, hogy ezen békepontra már azon oknál fogva sem ki-vihetők, mivel Miklós hg. népe tudta nélkül kötötte a szer-ződést; most pedig nem is merheti érvényesnek elismerni: a török minister ugy okoskodott, hogy a fejedelem és a nép közötti ilyen viszony egygyel több ok arra, hogy Törökország haladék nélkül iparkodjék végrehajtani a szer-ződés szerinti badút és erődök felépítését, minthogy ott, a hol a fejedelemnek oly kevés hatalma van, hogy se magáért, se népeért jót nem állhat, csak is anyagi biztosítékok nyuj-hatnak érvényes kezességet. Egyébiránt nem is igaz, hogy nem tudták a montenegróiak, mire kötelezte őket fejedelmük, mert hisz a nép vénei megkérdéztettek az Omer basa által kitűzött feltételek iránt, s még a szerződés aláírása előtt világosan kijelentették megegyezőket.

A sokszorosan emlegetett fegyverszállításról, s a ha-talmak között e miatt keletkezett tárgyalásokról érdekes tu-dósítások érkeznek. Az orosz kormány — mint több lap írja — e tárgyban egy körjegyzéket boesátott ki, melynek tar-talmát az „Ind. belge“ bécsi levelezője közli. Ezen körül-mény szerint Goresakoff hg. körülbelül ezt mondja: Szerbia önkormányzattal bír, s joga van fegyveres katonaságot tar-tania. Hogy honnan veszi fegyvereit, ahol senkinek semmi köze. Most az orosz fegyvergyárakból szerzett Szerbia fegy-vereket, s a szerződésnek megsértése nélkül lehetett ezen fegyvereket egy más országon (a Dunafejedelemségeken) át szállítani rendeltetésük helyére. Sokkal kevesebb 15,000 lö-fegyver s ugyan ahoz való töltény s annyi egyenruha, mint a mennyire Szerbiának szüksége van; a minthogy még két basanol, s e télen kézbesítendő szállítmányra tett megrende-lést, hogy militáját kellőleg felszerelhesse. Azon kifogásra nézve pedig — miszerint azt állították volna a szállítmány-ról, hogy a ládákban vasuti sinek vannak, — Goresakoff azt feleli, hogy az orosz kormány azért nem vallotta be tisztán a kérdéses szállítmányt, mert nem akarta a kedélyeket nyug-talanítani, s e szláv és görög tartományokban uralkodó iz-galommal szemben, a szenvedélyeket feltűzni. Egyébiránt nem kélli, hogy ezen fegyverek lefoglaltatása megszüntette-tik, s ki fognak azok szolgáltatni annak, a kiéi, mihelyt ki lesz mutatva, miszerint a fegyverek a szerb fejedelem számára szállítottak, minden tartalék-gondolat nélkül, bármely részről. — Ezen nyilatkozat mindent ki mond a világnak. A sz. pétervári kabinet nagyon jól tudta, hogy a szerződés-eket megszegi.

Krajovából a kérdéses fegyverszállításról illetőleg „a „Wanderer“-nek ezt írják dec. 17-ről: Átalánoson elterjedt hír, hogy a sokszor emlegetett fegyverszállítmány, mely tengelyen vitetik Oroszországból Szerbiába, tegnapelőtt kelt itt át, hanem mégis kiküldték vele a város határát, s a Duna mellett innen négy postaállomásra fekvő Grnja ne-vű oláh faluba vitették, a honnan a tulpartí Radovicza nevű szerb faluba akarják átszállítani. — Konstantinápolyi tudósí-tás szerint pedig a török kormány nov. 15-én kelt követ-kező jegyzéket intézett az európai követiségekhez: „Mint-hogy a magas portának tudtára esett, hogy birodalma teri-tétén fegyverekből és hadiszerekből álló titkos szállítmány czéloztatik, szükségesnek látta a prevezsai tengerszoros és Arta között közeledő s átkelő hajókra nézve biztonsági intézkedést tenni. Ezen intézkedés a kereskedelmi hajók megmozgásából áll, annak meggátolására, nehogy titkon fegyverek csempészethessenek be az ottman birodalom terü-leterre. Constatirova levő, hogy ilyenét megkísérlesék csak-ugyan történtek, a mi eléggé igazolja az e részben tett rend-kívüli intézkedések szükségességét. Ezen intézkedések foly-tán a helyhatóságok az illető konzulság által e czélra ki-küldött megbízottal közösen, minden tekintet nélkül hadi zsákmányként fognak elkoboztatni, minden, a megmozgott hajókon netalán fölfedezendő hadi szerelvényeket s fegyve-reket, melyekre nézve használna lenne az illető tulajdono-sok reclamálása. Midőn excellenciát ezen intézkedésre figyelmeztetem, egyszersmind felkérem, méltóztatassék mind a két helyütt létező konzulságainak megbágnyi, hogy azon hatóságok felszólítására, melyek kénytelenek leandnak ezen intézkedés szellemében eljárni, segédkezet nyújtani el ne mulaszták. Ali basa.“

FRANCZIAORSZÁG. Páris, dec. 20. Francia- és Oroszország komoly kifogásokat tettek az Anglia által egy-behívni szándékolt értekezlet ellen. Attól félnek, hogy az gyakorlati eredmények helyett csak zavarokat fogna elő-idezni. Oroszország, Francia- és Poroszország példájára szintén visszahívja Stackelberg grófot Turinból, mivel az olasz egység iránt kelletlenül nagyobb rokonszenvet tansit. Más oldalról azonban azt beszélük, hogy Napoleon császár politikája valószínűleg barátságosabb fordulatot vesz Olasz-ország irányában. Thouvenel ur még most is el van ragad-

latva azon bókók által, melyeket a császár a Ferriérésbe utazás alkalmával intézett hozzá, s a nevezett ur vérmesebb barátai már is ismét a minisiteri polcon látják őt. A „Moniteur” müncheni levelezője következőleg ír a porosz ügyekről: „A porosz ministeriumban, történt személyváltozásokban sem találjuk meg a helyzet kulcsát. A kabinet terveit még folyvást öttét fától borítja. A loyaltási feliratok egyfelől, az ellenzék coryphaeusainak hozott ovatiók, másfelől eldöntetlen hagyják az alkotmány kérdését. A nép nyugodt, a kormány működését semmi ellentállás nem gátolja, az adók rendesen befolyanak. A népnek nagy bizalma van a király atyai indulatába. A dolgok azonban még sem maradhatnak így tovább. A provisorium minden viszonyokra annál is inkább nehézkedik, mivel a kedélyeket a leggyötrőbb bizonytalanságban hagyja.

A „Patrie” azon véleményét jelentette ki, hogy a jóniai szigetek átengedése nem tartozik, Angolországon kívül, a többi európai hatalmak elé; de a „France” köti magát azon nézetéhez, hogy ezen ügy rendezése európai, csak conferentie által történhetik, melyben jelen kell mindazon hatalmaknak lenni, melyek az 1815-iki záróokmányt aláírták, s hogy ez így fog megtörténni, ezért kezeskedik. Azonban attól tartanak már is, hogy a tárgyalások gyakorlati tekintetben nem egyhamar vezetnének eredményhez, sőt njabb bonyodalmakat s felakadásokat idézhetnének elő.

Garibaldi Caprerában töltött rövid időzés után, más olasz városok közt Palermoba, Nápolyba és Milanoba szárdékok belátogatni s az utóbbiban — bir szerint — magán találkozássa leend Viktor Emanuellel, ki ez alkalommal a legzigoribb incognitóban marad. A hír azt mondja, hogy kibékülési s egyszersmind talán kölcsönös felvilágosítási találkozás lesz az. Az első lépést ezen találkozás iránt a király tette volna.

A hivatalos „Observatore Romano” jelenti, hogy jövő évben közigazgatási tanácsok választása fog Olaszországban az egyházi államban elrendeltetni.

A „Moniteur” jelenti, hogy az olasz hadseregben ismét lényeges változások fordultak elő. A gyalogság 12 új ezreddel szaporítottak. A tiberis vadászok a serezedek közé soroztattak, a cacciatori francziák tízenkét századra szaporítottak, a ménesekben lényeges javítások történtek; a tüzérségi anyagok javítására 6 millió fordított, egy millió csnpán tüzéri műhelyekre; Turinban a katonai akadémia nagyobbított, ugyisintén a gyalogsági iskola is Modenában, valamint a lovassági Piquerolaban stb. A hadsereg fejeleméről igen jók a jelentések, s katonai szellem tekintetben bátran mérközhetik a mostani olasz hadsereg az előbbi piemontival.

OLASZORSZÁG. Turin, dec. 18. (Passaglia. Garibaldi.) Passaglia atya „Il Pace” czim alatt egy lapot szárdékok kiadni. — Garibaldi a nápolyi bűgyeknek, kik őt a Dél fővárosába meghívták, következőleg válaszolt: „Nem hiszem, hogy e pillanatban Nápolyba mehessek. Előbb Caprerában ohajtok egy ideig tartózkodni. Azonban biztosított önök, hogy nem messze van azon pillanat, midőn személyesen és előszóval köszönhetem meg önök szives és jóakaró figyelmét.” — Garibaldi 20-án szállott hajóra Livornoban, Caprerába menendő. — Nápolyban 16-án a San Carlo színház nagy botrány színhelye volt. Az igazgatóság, a közönség ohajtása ellenében nem akarta megengedni, hogy a zenekar a Garibaldi-hymnust játssa: a diákok erre a toledotusban csoportosulva, kiáltozák: „Éljenek a lázadók! Az aspromonti sebesültek éljenek; Pokolba Lamarmora és Farinivel!” A tündetöket önjáratok kergették széjjel. — Már jelentették, hogy bár mint igyekeztek is Garibaldi barátai a parlamentben botrányt és bizalmatlansági szavazatot előidézni Lamarmora ellen, a többség mégis az egyszerű napirendre tért át. A „Times”-nek Lamarmora visszahívását jelentő híre tehát úgy értelmezendő, hogy a kormány szívesen fogadja a parlament bizottmányának minden oly javaslatát, mely szelidebb eljárást ajánl. Ez esetben Lamarmora tábornok a polgári hatalmat elvesztvén csak a katonáit tartaná meg vagy visszavonulna.

NEMETORSZÁG. Berlin, dec. 20. A jóniai szigetek átengedése még folyvást fejtörést okoz a politikusoknak. A sajtó, annyira elbarmarkodva, bevégzett dolognak tekinté már ezt, a mennyiben még az átengedés miként megtörténése sincs meghatározva. Mindenekelőtt a védbatalmaknak, azután pedig a bécsi békekötést aláírt hatalmaknak kell e kérdésben egyetérténiük. Ferdinánd király még folyvást vonakodik. Hogy Angolország a görög kérdés ily alakulásával keleti politikájának fordulatát akarja előkészíteni, oly állítás, melyet az ellentábor valószínűleg csak azért tett, hogy Palmerston „szint vallani” kényszerítse. Angolország ugyanis az átengedés föltételül tűzte ki, hogy a török birodalom integritása tiszteletben tartassék.

Ujabbak. A „Sürgöny” írja: Bécsből biztos forrásból, a következő fontos távirati tudósítást vettük: Öcs. kir. Apostoli Felsege a királyi ügyek igazgatóságánál függőben levő felségsértési pereknek megszüntetését legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott.

— Bécs, dec. 25. Hitelt érdemlő állítás szerint aggodalmasan kezdik diplomatiai körökben a Berlin és

Bécs közt napról napra feszültebb fejlődő viszonyt nézni, mely feszült viszonyoknak egyhamar történhető megszűnéséhez valóban nem igen lehet alapos remény.

Németország. A „National Ztg.” és „Mainzer Journal” szerint Bécs és Berlin között ellenséges indulatú jegyzékváltás foly. Ez utóbbi lap szerint Poroszország a napokban igen határozott jegyzéket küldött Ausztriához, melyen a szövetségi csapatok főparancsnoksága minden tartozandóságaival, tehát a mainzi helyőrség egyedüli jogával is követeltetik, és még más dhajtások is kifejeztettek, melyek „legalább azon kedvezőtlen hangulatról, mely Poroszországban a középátlamok irányában uralkodik, tanuságot tesznek.” Poroszország, ha e kívánatainak elég nem tétetnék, a szövetségből kilépéssel fenyegetőzik, s a szövetségi vagyont illető reclamatiokat helyez kilitásba. A „National Ztg.” közleménye, mely Bécsből származik, Poroszország követeléseiben azon irányt látja, hogy Németországban egyedül a porosz befolyás legyen a hangadó.

London, dec. 27. A „Times” mai száma New-Yorkból, f. hó 17-éről egy tudósítást hoz, mely szerint a Fredericksburgnál szombatn történt ütközet az unionisták részéről a legszerencsétlenebbül végződött, mint-hogy legkevesebb 10.000 vesztettek. Burnside akadálytalanul hátrált Rappahannokon át. Mint hiszik, ezen csatával a téli hadjárat be is lön végezve.

— Gyász-hír. Kormányzéki alelnök Kozma Dénes tegnap délután 3 órakor jobb létre költözött. Béke poraira!

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

December 29-én: Nemzeti kölcsön 81.80. 5% Metalliques 75.90. Bank-részvény 811.—. Hitel-részvény 222.10. Váltó Londonra 115.30. Ezüst 114.50. Arany 5.53.

December 24-én: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 74.—. Erdélyi 72.—.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

(778) Figyelemre méltó! (1—1)

A nemzeti szálódában az emelethen egy néhány nap még látható: **Látványai a LONDONI IPARKIALLATÁSNAK s PARIS NEVEZETESSÉGEINEK**, mint szintén az **AKADEMIAI CSOPORTZATOKNAK**, a londoni látványozási társulattól és mr. Ferriertől Parisban. Látható naponként reggeli 10 órától esteli 9 óráig folytonos világítás mellett. Ugyanott STEREOSKOP képek jutányos áron kaphatók. Bementi díj 30 kr. o. é. **Th. BLANC**, Berlinből.

(776)

hitel sors-jegyek húzására

Januarius 2-án 1863.

melyekkel

250,000, 40,000 és 20,000

sat. forintokat nyerhetni.

Jegyek 3fttjával (és 50 kr. bélyeg árral) a törvényes kellékekkel ellátva, kaphatók alólírtan.

Alkalmilag bátorodik tisztelettel alólírt a t. ez. részvevőket figyelmeztetni, miszerint az 1862-dik év november 7-ről kelt törvény szerint, sorsnyervények kiadása meg lévén engedve, ha azok 50 kros bélyeggel ellátva: a szöveg a szabályoknak megfelelő s az erre vonatkozó törvény egész tartalma a közönséggel figyelmeztetés végett közzétetik, midőn ellenesethen valamint az eladó, úgy a vevő is büntetés alá esik, s ekkor mivel a **húzás napja 1863-dik év januarius 2-kán leend**, a netaláni nyeremény a vevő által sem követeltethetik. Alólírt fenn ajánlt sorsnyervényeit egészen a fennálló szabályok szerint kiállítva, semmi kétség alá nem jöhetvén, ajánlatnak a vevőknek.

Ugyan annál kaphatók

a napi árfolyam szerint

eredeti hitel-sorsjegyek.

Sothen C. János,

bécsi nagy kereskedő s váltóüzér az udvartali városrész 420. szám alatt.

Külföldi kegyes megbízásoknál kéretik szivesen a pénzmennyiségnek és a húzás számdrend maga idejében elűldözteséért **30 ujrajczár bérmentes** elklűdése. Üzletkedvelek, kik e sorsjegyeket árulni kívánják, 10% jutalmat kapnak. Ily sorsnyervények a fennjelölt nagykereskedőház aláírásával ellátva kaphatók

ACKERMAN GYULÁ-nál.

(761)

(2—3)

(760)

(2—3)

Eladó jószág.

Borsán, Kolozsvártól 3 óra távolságra eladó egy 236 hold szántó, kaszálóló álló jószág, hozzá tartozó jókarban levő 3 kövű malommal és koresoma joggal. Ertekezhetni helyi tulajdonos b. **Bánfi Lászlóval.**

JELENTÉS THEAKÖRÖK SZÁMÁRA.

Erdély s Magyarhon jelesebb városait már buzamosabb idő óta, a legelső készítőktől származó ugynevezett „**OROSZ CZIKKEK**” elatva, van szerencsém ezennel is tudatni, miként **Kolozsvárt szénutezában** az ugynevezett **Reschnerfele 133 számú lakásomon**, a mlgs. b. Bornemisza Ignác né urasz, házával átellenbe, a legjobb minőségű muszka-thea, ugynevezett Samoir, Lavoir, jamaikairum, Arak (fehér-rum), Puncs-Esencziával s más külföldi szeszes vidító italokkal, Török-puliszkával, pipafejekkel, ellátott gazdag választéku raktárom nagyban és kicsinyben a t. ez. közönségnek a legjutalmasabb ár mellett szolgáltatásra áll.

Az italok elklűdésére vannak kisdéd 3—16 kupásnyi átalagocskáim.

A megrendelések a legjobban és leggyorsabban teljesítetnek.

ASPIŠ SAMU.

Tarnopolból az orosz határszélen.

(777) (1—1)

(775)

Eladó jószág.

(2—3)

Gróf Lázár Johannának Hunyadmegyében **Ludesd és Kosztessd** helységekben lévő részjószága, mely ál 15 hold szántó, 73 h. kaszáló, 2 h. jókarban lévő szőlő, 243 h. erdő, egy két kövű lisztelő malom, egy nagy koresoma és legelőből, örök áron eladó. Ertekezhetni íranta a tulajdonos nővel vagy meghatalmazottjával K-Fehérvárt, nagyuteza 697 szám alatt.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt, **Wittich Józsefnél** Maros-Vásárhelyt, **Dobray Nándornál** S-Udvarhelyt, **Barthos Domokosnál** S-Szentgyörgyön kapható:

A természetes gyógymód vagy a **Népszínházi évkönyv** naplárészszel 1863-ra. A budai népszínház javára szerkesztik: Bolnai és Kempelen Győző. I. év folyam 1 ft 20 kr. **A nyomorultak 9—10-ik és utolsó kötete:** Valjean János. Irta Hugó Victor. Fordították H. J. és R. Sz. 3 ft. **A vérpád titkai. II. füzet.** Emlék-iratai a hét nemzedéken keresztül Párizsban hóhéroskodott Samson családnak. Ára 30 kr. **Észrevételek, a magyar nemzeti politika helyes irányja** című röpirat szerzőjétől. Irta Szentivány Vincze. 80 kr.

Dumas Sándor, a jávai orvos. Regény, fordíták Csávolyszki és Győry 3 kötet. Ára 2 ft. 80 kr. **Sardou Viktor**, a Fekete gyöngy. Regény, francziából Bodor. 1 „ — „ **Józsika Julia**, Való és költött. Novellák és vázlatok 3 köt. 3 „ — „ **Szász Károly**, Gyöngyvirágok. Nyugati költőkből. 1 „ — „ díszkiadás 1 ft. 80 kr. **Szabó Richárd**, újabb beszélei. 2 kötet. 2 ft. — kr. **Erdélyi Indali Péter**, egészen újszerkesztű A B C-je díszkiadás, 1 ft. 50 kr.

Nyomatott az ev. ref. fótanoda betűivel. (Bel-farkasuteza 74 sz.)